

KORKEIMMALLE HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia	Valitus
Valittaja	Vantaan kaupunki
Prosessiosoite	Työmarkkinalakimies Sanna Tonteri Asematie 7, 01300 Vantaa p. 09 839 22087
Valituksenalainen päätös	Helsingin hallinto-oikeuden 31.10.2016 tekemä päätös 16/0841/2, dnro 02004/15/2208.
Vaatimukset	Vantaan kaupunki vaatii, että korkein hallinto-oikeus kumoaa Helsingin hallinto-oikeuden yllä mainitun 31.10.2016 tehdyn päätöksen ja hylkää T.T.:n Vantaan kaupunginhallituksen 2.3.2015 § 10 tekemästä päätöksestä tehdyn valituksen sekä T.T.:n oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset.

Perustelut

Vantaan kaupunki uudistaa kaiken asiassa aikaisemmin esitetyn. Tähän viitattuun materiaaliin kuuluu kaupunginhallituksen lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle (liite 1) sekä lausunnossa mainittu liite (liite 2).

Vantaan kaupunki kunnioittavasti esittää perusteluina vaatimukselle ja Helsingin hallinto-oikeuden 31.10.2016 päätöksen johdosta seuraavaa:

Takaisinperinnän lainmukaisuus

Hallinto-oikeuden 31.10.2016 tekemän päätöksen perustelujen mukaan rehtorin päätöksessä on ollut kysymys toimivaltaisen viranhaltijan itsenäiseen harkintaan perustuneesta palkan määräytymisestä koskevasta ratkaisusta, eikä selvästä virheestä tai muusta ilmeisestä erehdyksestä. Hallinto-oikeus myös toteaa päätöksensä perusteluissa, että Opetushallituksen rinnasteisuuspäätöksen edellyttäminen ulkomailla suoritettun tutkinnon kohdalla perustuisi kaupungin näkemykseen.

Vantaan kaupunki noudattaa käytännöissään voimassaolevan virka- ja työehtosopimuksen määräyksiä. Lehtori T.T.:lle on maksettu korkeampaa palkkaa, kuin mitä hänelle sopimusmääräysten mukaan olisi kuulunut maksaa. Lehtori T.T.:n OVTES:n mukainen oikea palkkahinnoittelukohta on yksiselitteisesti palkkahinnoittelu 40804013. Takaisinperintä koskee tilannetta, jossa lehtori T.T.:lle on maksettu virheellisesti OVTES:n hinnoittelun 40804012 mukaista peruspalkkaa, jonka maksamisen edellytyksenä on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tai soveltuva ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Lehtori T.T. on suorittanut tutkintonsa ulkomailla, eikä ulkomailla suoritettua tutkintoa katsota Suomessa ylemmäksi korkeakoulututkinnoksi ilman Opetushallituksen rinnasteisuuspäätöstä.

Virheellinen palkanmaksu on johtunut työnantajan edustajana toimineen viranhaltijan virheestä. Rehtori on tulkinut OVTES:n palkkamääräyksiä virheellisesti, mistä johtuen T.T. on saanut perusteetonta etua. Kyseessä ei ole ollut rehtorin itsenäiseen harkintaan perustuva päätös, eikä rehtorilla ole ollut edes toimivaltaa sijoittaa T.T.:a muuhun kuin OVTES:n mukaiseen oikeaan palkkahinnoittelukohtaan. Tehtäväkohtaisen palkan määrittelyssä ei voida käyttää eri viranhaltijoiden osalta tai edes eri toimialoilla erilaista harkintaa, koska palkkausjärjestelmä on yhteinen ja tehtäväkohtaisen palkan tason määrittelyn tulee tapahtua kaupunkitasolla.

Toisin kuin Helsingin hallinto-oikeus toteaa päätöksessään, oikeuskirjallisuudessa takaisinperinnän on katsottu olevan mahdollista myös tilanteessa, jossa virkaehtosopimusta on tulkittu virheellisesti ja viranhaltija on virheellisen tulkinnan takia saanut aiheettomia palkkaetuja. Oikeuskirjallisuuden (Hirvonen – Mäkinen, Kunnallinen viranhaltija – Oikeudellisen aseman sääntely 2006 s. 378) mukaan aiheeton palkanmaksu voi johtua esimerkiksi lasku- tai kirjoitusvirheestä taikka virkaehtosopimuksen virheellisestä tulkinnasta.

Edellä mainituilla perusteilla Vantaan kaupungilla on lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n mukainen peruste periä takaisin aiheettomasti maksettu palkka. Viranhaltijalain 56 § oikeuttaa ja velvoittaa työnantajan perimään takaisin aiheettomasti maksetun palkan. Aiheettomasti maksetun etuuden periminen takaisin on yleinen, yhdenmukainen ja lakiin perustuva käytäntö erehdyksestä tai laskuvirheestä tapahtuneesta virheellisestä palkanmaksusta.

Takaisinperinnästä luopuminen

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n 3. momentin mukaan työnantaja voi luopua takaisinperinnästä joko kokonaan tai osittain, jos takaisinperintää on olosuhteet huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomana tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Lain esitöiden (HE 196/2002) mukaan jos viranhaltija on esimerkiksi harhaanjohtavilla selvityksillä tai muutoin vastaavalla tavalla vaikuttanut virheellisen päätöksen tai muun virheen syntymiseen, liikaa maksettu palkka on perittävä takaisin kokonaan. Lain esitöissä myös todetaan, että säännöksessä tarkoitetussa kohtuuttomuudessa olisi kysymys lähinnä taloudellisesta kohtuuttomuudesta. Oikeuskirjallisuudessa (Hirvonen – Mäkinen, Kunnallinen viranhaltija – Oikeudellisen aseman sääntely 2006) on todettu, että lain 56 §:n tulkinnassa on lähdeittävä siitä, että takaisinperintä on pääsääntö, josta voidaan luopua vain laissa luetelluilla kriteereillä.

Hallinto-oikeus ei ole päätöksensä perusteluissa ottanut kantaa T.T.:n työnantajalle toimittamaan virheelliseen tietoon. Rehtori M.R. on vuonna 2008 rekrytointitilanteessa tehnyt virheen ja sijoittanut T.T.:n väärään palkkahinnoitteluun. Virhe tuli esille vuoden 2013 aikana, kun musiikkiopiston kaikkien opettajien tutkintotodistukset käytiin läpi. Virheen tultua esille rehtori M.R. pyysi T.T.:a toimittamaan rinnasteisuuspäätöksen henkilöstöpalveluille. Rehtorin kehotuksen johdosta T.T. onkin 23.1.2014 ilmoittanut kaupungin henkilöstöpalveluille, että ei ehdi toimittamaan rinnasteisuuspäätöstä tammikuun loppuun mennessä (aiemmin mainittu liite 2). Sen sijaan T.T. ei tässäkään vaiheessa ole tuonut työnantajan tietoon, että hänen tutkinnolleen ei myönnetä rinnasteisuuspäätöstä ja että hän on saanut jo aiemmin kielteisen rinnasteisuuspäätöksen. Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan T.T. on omalla toiminnallaan pitkittänyt virheellistä palkanmaksua, koska hän on viimeistään kielteisen rinnasteisuuspäätöksen saatuaan tullut tietoiseksi, että hänen ulkomailla suoritettua tutkintoaan ei rinnasteta Suomessa ylempään korkeakoulututkintoon. Myös viranhaltijalain esitöissä (HE 196/2002) on korostettu, että viranhaltijan vilpillisyys johtaa aina palkan takaisinperimiseen kokonaan.

Sovitellun maksuaikataulun johdosta takaisinperintää ei voida pitää myöskään taloudellisesti kohtuuttomana. Henkilöstöpalvelupäällikkö on päättänyt toteuttaa takaisinperinnän siten, että takaisinperintä käynnistetään vasta lehtori T.T.:n perhevapaan jälkeen alkaen vuonna 2018 ja toteutetaan samassa ajassa kuin mitä liिकासuoritus on muodostunut eli reilun kolmen vuoden aikana. Mikäli T.T. palaa töihin ennen elokuuta 2018, käynnistetään takaisinperintä paluuta seuraavan täyden kalenterikuukauden palkanmaksun yhteydessä.

Edellä mainituilla perusteilla Vantaan kaupungilla työnantajana ei ole ollut lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n 3 momentissa säädettyä perustetta luopua takaisinperinnästä. Aiheettomasti maksettu määrä ei ole vähäinen, eikä takaisinperintää ole pidettävä olosuhteet huomioon ottaen kohtuuttomana. Myös luottamuksen suojaaminen edellyttää yleensä, että suojaan vetoava on ollut vilpittömässä mielessä. Näin ollen henkilö ei voi esimerkiksi virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja antamalla saada aikaan suojattavaa etua.

Yhteenveto

Kaikki edellä mainittu huomioon ottaen Korkeimman hallinto-oikeuden tulisi kumota Helsingin hallinto-oikeuden 31.10.2016 tekemä päätös ja hylätä T.T.:n Vantaan kaupunginhallituksen 2.3.2015 § 10 tekemästä päätöksestä tehty valitus sekä T.T.:n oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset. Kaupungilla on lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n mukainen oikeus periä takaisin aiheettomasti maksettu palkka, eikä Vantaan kaupungilla työnantajana ole samassa pykälässä säädettyä perustetta luopua takaisinperinnästä.

Liitteet:

1. Vantaan kaupunginhallituksen 25.5.2015 päivätty lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle
2. Vantaan kaupunginhallituksen 25.5.2015 päivätyn lausunnon liite (sähköpostikeskustelu T.T.:n ja kaupungin henkilöstöpalveluiden välillä)
3. Jäljennös Helsingin hallinto-oikeuden 31.10.2016 tekemästä päätöksestä 16/0841/2, dnro 02004/15/2208 sisältäen todistuksen tiedoksisaantipäivästä (Vantaan kaupungin kirjaamon leima)